

Lap: Magyar Nemzet
 Megjelent: 1948 NOV. 7.

EGY-KÉT

Egy-két epizódot, ha elmondanál, tudod, azok a mellékes kis dolgok, amik olyan... olyan... — így mondta ez kitűnő íróársam és kedves barátom, aki 1938-ban Franciaországba költözött. Közel tíz év után hazajött, éjszaka találkoztunk egy kései néptelen villamoson, akkor mondta: — azok a kis dolgok, amik a felszínen jelentkeznek futtában, de aztán nagyon mélyre szállanak alá, érted mire gondolok. S mondom neki erre a következő képet: 1944 késő nyarán volt ez. Köröskörül már közeledtek a végső veszedelmek. S a végső reménységek egyben. A pesti megyeházán a deportálásokot intéző csendőrtiszttel tárgyalunk. A Vöröskereszt vezetői s egyházi emberek. Próbálnak beszélni velük, még nem egészen hihető az egész — holott egészen biztos! — de az egészbe van valami oly apokaliptikus méretű lehetetlenség beleépitve. És itt tárgyalás folyik. Légitámadás jön, lemegyünk a pincébe. Csepeli bombázzák. A Shell olaj ég. Vastag füst száll a város fölé. Egy-két ember feljön a pincéből nézdelődni. Lassan a többi is utána. Állunk a megyeháza udvarán a csordulón édes késői nyári napon. Tompán dörögnek el fent magasan a bombázók. A légharító ágyúk ugatnak. Füstöt, kormot hajtának erre a forró szellők. Szerre köröttünk Európában tonnás tömbtörő bombák zúzzák a vasbetont. Keletről a szovjet seregek hőmpölyögnek alá, Nyugatról az angolszászok áradnak be a középre. Mi itt állunk a megyeháza udvarán. Olajfüst száll, korom hull, omlik a vasbeton, bontják Európát Nyugatról és Keletről.

S az édes őszelőben négy munkás a szökőkút medencéjét javítja a pesti megyeháza udvarán.

Másik történet: Cs. tábornok az utolsó városparancsnok. A város, mely fölött parancsnokol a Naphegy-utca néhány háza s az út le a krisztinavárosi templom előtt az alagútig. Az út, melyen már nem jár senki. Ezerkilencszáznegyvenöt február közepe felé. Egy naphegyutcai ház pincéjében tartotta parancsnokságát — a szomszédjában voltam — ezredesből az utolsó pillanatban nevezte ki Szálasi tábornokká. A kerítésekről már már tavaszias szél tépdeste a plakátot, hogy „Leventék, igérjük a legveszedelmesebb helyeken veitünk be benneteket!” — Világítás már régen nem volt. Viz sem volt, étel sem volt s fölöttünk lobogott a Vár, mikor Cs. ezredesből tábornok lett. S a parancsnoksága alatt lévő városban — mind a tíz-tizenöt házban — megindult a hajszavörös lampaszos nadrág után. Mert ez neki most már jár. Vörös lampaszos nadrág. Talált is. Eppen a mi pincénkben volt egy nyugalmazott öreg tábornok, annak volt egy vörös nadrágja. S a friss és késél hadvezér ezt magához váltotta huszonöt kiló lisztért. Másnap az utolsó ház is „elesett” s a tábornok fogásába vonult. Piros nadrágban. Az neki jár.

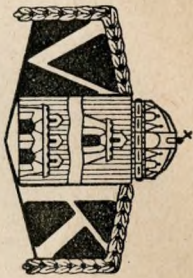
S hát a két nő, akik a Víg-színház romjaiból egy fehér páholyajtót cipeltek el aznap.

EPIZÓD

Jén. Ezt én nem láttam, halmasból tudom, egy kedves kollégától, aki mihelyt kibújt odaát a pesti oldalon, szerelmesét, szomszédját, a Víg-színházat kereste fel. Merengve állt a romok között... Két nőre lett figyelmes, imbolygó, sápadt, sovány, nadrágos nőkre, amilyenek akkor voltak a pesti nők. Egy fehér páholyajtót cipeltek ketten. Nyilván fűteni vagy beszögezni valamit. S barátom ösztönszerűen védelmére kelt spontán buzgalommal a színháznak, mint olyannak. „A” Víg-színházat védelmezte, Hegedüs Gyulát, Varsányi Irént, Tanay Frigyeszt védelmezte abban a pillanatban, amikor rájuk szólt így, ez jött hirtelen az ajkára: „Kérem, ez amerikai tulajdon!” — S erre az egyik nő vissza, így: „Kérem, mi itt bérlők vagyunk!” — és elvitték az ajtót.

Tűrök Sándor

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
Osztalványozás			
9.439			
11.1944 / 1945. / 1948.			
Szerző:	Tűrök Sándor		
Cím:	Egy két epizód.		
Forrás:	Magyar Nemzet		
(Hely)	1948 nov 7.		
(Idő)	(Köt. v. fiz.)		
(Oldal)	Helyszám		
Hely	Személy		
Idő	Helyszám		
Székesfehérvári házinyomda 1926 — 8891			